

КонтоПром д.о.о.

Књиговодствени сервис КонтоПром

Мајевичких бригада кв 52 бр. 24, Нови Дворови – Бијељина

ЛИБ: 4402009240000 Тел: 055/290-221

Дана 28.11.2024. у Бијељини

**Министарство финансија,
Министарство привреде и предузетништва
Занатско предузетничка комора РС**

Предмет: Примједбе на приједлоге измјена и допуна Закона о порезу на доходак и Закона о доприносима

У вези са предложеним измјенама и допунама Закона о порезу на доходак и Закона о доприносима, овим дописом износимо примједбе на предложене измјене закона које могу негативно утицати на предузетнике и привреду у Републици Српској.

1. Примједбе на Анализу пореског оптерећења предузетника

Анализа пореског оптерећења предузетника коју је спровело Министарство финансија и на основу које су настали приједлози измјена закона садржи одређене **нелогичности и контрадикторности**.

Указује се на потребу приближавања пореског оптерећења малих предузетника, великих предузетника и правних лица, али се притом **занемарује суштинска разлика између малих и великих бизниса**. Мали предузетници су углавном засновани на личном раду власника, без сложених система и са ограниченим ресурсима, док правна лица имају разрађене системе са подјелом послова и значајнијим финансијским капацитетима. Мали предузетници обично опслужују локална тржишта с ограниченим обимом прихода, што их чини знатно рањивијим на повећање пореских и других трошкова.

Даље, Анализа признаје да су **мали предузетници кључни за samozapoшљавање и тестирање пословних идеја**, али предложене мјере, попут повећања основице за обрачун доприноса и намета за допунске дјелатности, дестимулишу предузетништво. Такође, увођење ограничења за повезана лица неадекватно адресира главни проблем – пренизак праг опорезивања који није прилагођен инфлацији, што је у прошлости подстицало манипулације. Уз то, аргумент о губицима доприноса због тренутног система није поткријепљен јасним доказима и аргументима о томе како ће предложене измјене конкретно допринијети смањењу сиве економије или повећању формалне запослености.

Осим тога, анализа занемарује утицај предложених измјена на ИТ сектор, маркетиншке дјелатности и друге дјелатности које уносе приходе у Републику Српску захваљујући повољним пореским условима. Повећање обавеза довешће до гашења тих дјелатности или премјештања пословања ван Републике Српске.

Сходно могућим негативним ефектима повећања обавеза анализа је требало да садржи и пројекцију пада прихода од пореза и доприноса због гашења предузетничких дјелатности, које доводи и до повећања броје незапослених лица и сходно томе стварања финансијских оптерећења за буџет Републике Српске по том основу.

2. Примједбе на приједлог измјена Закона о доприносима

Предложене измјене Закона о доприносима доносе следеће:

- Уводе се доприноси за ПИО за лица која дјелатност обављају као допунску или додатну.
- Повећава се основица за обрачун доприноса за лица која обављају основну дјелатност са 60% на 80% просјечне бруто плате.

Очекивана просјечна бруто плата у Републици Српској за 2024. годину је 2150 КМ, те сходно томе у наредној табели је приказано очекивано повећање доприноса у 2025. години:

Тип предузетника	Износ доприноса мјесечно		Увећање доприноса у 2025. у односу на 2024. годину	
	2024 год.	2025 год.	Мјесечно	Годишње
Основно занимање	360.28	533.20	172.92	2075.02
Допунско/додатно занимање	0.00	119.33	119.33	1431.90

2.1. Повећање доприноса ће негативно утицати на пословање постојећих предузетника.

Повећање доприноса за 2025. годину у односу на 2024. годину је око 48%, што је неоправдано пренагло повећање. Осим овог повећања предузетнике који имају раднике чекају и друга повећања пореских обавеза, као и повећање трошкова везаних за фискализацију која ће до краја јануара обухватити све привреднике, а знамо да велики број малих предузетника до сада нису били обвезници фискализације. Све то заједно ће повећати фиксне трошкове предузетника. Оправдано је очекивати да ће доћи до затварања предузетничких дјелатности и премјештања у сиву зону.

2.2. Повећање доприноса за основну дјелатност и увођење доприноса за допунску и додатну дјелатност дестимулисаће покретање самосталних дјелатности.

Грађани у предузетништво крећу најчешће као незапослена лица оснивајући дјелатност као основно занимање. Исто тако, запослени грађани допунску дјелатност покрећу најчешће да би побољшали свој економски статус или тестирали пословну идеју са циљем преласка на основно занимање. Пракса показује да је у првој години пословања потребно најмање 6 мјесеци до годину дана да приходи достигну расходе пословања, што значи да у том периоду пословање није самоодрживо и захтјева ангажовање уштеђевине или кроз позајмице од других физичких лица, јер таква лица тешко добијају кредите.

Предузетник који започиње дјелатност у 2025. години мора рачунати на најмање 700 КМ фиксних трошкова. Наравно у зависности од дјелатности, те да ли има закуп, запослене и остало, фиксни трошкови се увећавају.

Сигурни смо да је досадашње одсуство доприноса за допунско и додатно занимање довело до експанзије предузетништва у Републици Српској, тако да је веома вјероватно да ће нове обавезе и увећање обавеза негативно утицати на предузетништво у нашој земљи.

3. Примједбе на приједлог измјена Закона о порезу на доходак

3.1. Смањење броја дјелатности које могу бити мали предузетници:

Измјенама је предвиђено смањење броја дјелатности које могу бити дио система малог предузетника, што такође **може резултирати падом броја предузетника.**

У Анализи Министарства финансија се наводи да је систем малог предузетника уведен ради олакшаног измирења пореских обавеза у смислу да није потребно водити књиге, међутим требало би провјерити у образложењу Закона о порезу на доходак када је први пут уведен појам малог предузетника да није можда то имало и подстицајне циљеве у смислу подстицања грађана на предузетништво и samozapošljavanje, пружајући им једноставнији и повољнији порески третман.

3.2. Ограничење за мале предузетнике у смислу повезаних лица:

Измјене Закона о порезу на доходак дефинишу да у смислу утврђивања испуњености услова о висини прихода, приходом самосталног предузетника сматра се збир прихода самосталног предузетника и прихода са њим повезаних лица која обављају исту дјелатност, гдје се повезаним лицима сматрају брачни и ванбрачни супружници, дјеца и усвојеници, родитељи и усвојоци, браћа, сестре и лица у тазбинском сродству у првом степену.

Овакво рјешење **изазваће бројне нелогичности**, те довести до колизије са другим законима који регулишу права приватне својине. Примјера нелогичности је много, али навешћемо неколико: браћа и сестре који имају одвојене породице и не живе на истој адреси, а обављају исту дјелатност; родитељ и дијете који се баве истом дјелатношћу на различитим и удаљеним локацијама; бивши супружници који су још у формално браку који се баве истом дјелатношћу итд. Поставља се питање ко ће и како утврђивати испуњеност овог услова.

Сматрамо да се услов везан за збир прихода са повезаним лицима мора укинути или бар ограничити на лица која живе у заједничком домаћинству.

3.3. Нејасан услов „у чију дјелатност не улажу друга лица“:

Неопходно је да се прецизира **шта практично значи услов „у чију дјелатност не улажу друга лица“** који је наведен у члану 2. Закона о измјенама и допунама Закона о порезу на доходак. Без додатних појашњења овог услова ствара се правна несигурност.

3.4. Опорезивање нерезидената:

Измјена Закона о порезу на доходак предвиђа нови члан 61а којим се уводи опорезивање нерезидената, при чему се **не помиње могућност примјене споразума о избјегавању двоструког опорезивања.** Предлажемо да се експлицитно у текст Закона унесе да се одредба овог члана примјењују у складу са релевантним међународним споразумима које је Босна и Херцеговина закључила. Овим се избјегавају правне и пореске компликације које могу негативно утицати на привреднике који за реализацију својих пословних циљева користе услуге предузетника из других држава.

4. Закључак

Предлажемо повећање прага за статус малог предузетника на 100.000 КМ, уз одлагање других измјена које дестимулишу предузетништво, све док се не спроведе детаљна анализа њихових ефеката.

Оправданост повећања прага на 100.000 КМ не треба у опште доводити у питање и довољно оправдање јесте чињеница да је досадашњи праг установљен 2006. године, дакле прије 18 година, те да кумулативна инфлација у периоду од 2006. године до данас треба да буде основни параметар за утврђивање новог прага.

Нагло и неоправдано повећање обавеза може резултирати падом броја предузетника, те дестимулисати предузетништво.

Вјерујемо да ће разматрање ових примједби допринијети формирању избалансиранијих законских рјешења која ће подстаћи предузетништво и осигурати стабилност пореског система.

С поштовањем,

Ана Николић
Сертификовани рачуновођа
ana@kontoprom.com